

Saksframlegg

Sak vedrørende interpellasjon 20.06.19

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
76/19	Kommunestyret	20.08.2019

Rådmannens forslag til vedtak:

Kommunestyret i Søgne mener enkeltmenneskene sine behov, utvikling og muligheter for å kunne kommunisere med likesinnede er viktige prinsipper når kommunen behandler saker etter oppholdsprinsippet i helse og omsorgsloven.

Kommunestyret i Søgne ber Nye Kristiansand utrede de økonomiske konsekvenser av å utvide tilbud til brukergruppen i forbindelse med økonomiplanarbeidet. Kommunestyret ber videre om at man ser på hvordan dette kan innarbeides i de tjenestebeskrivelsene som nå utarbeides, for å sikre likebehandling av innbyggerne.

Bakgrunn for saken:

Det vises til følgende vedtak i kommunestyret 20.06.19:

Vedtak:

- 1. Kommunestyret i Søgne mener enkeltmenneskene sine behov, utvikling og muligheter for å kunne kommunisere med likesinnede er viktige prinsipper når kommunen behandler saker etter oppholdsprinsippet i helse og omsorgsloven.*
- 2. Kommunestyret anmoder administrasjonen om å ta en ny vurdering av de sakene hvor det er uklart om ny kommune selv kan hjelpe våre innbyggere med deres behov for helsetjenester. Dersom det ikke er mulig å klarlegge hvorvidt ny kommune selv kan bidra med forsvarlige helsetjenester til en bruker eller ikke, vurderes eksisterende tilbud videreført inntil ny kommunes tilbud og organisering blir avklart.*

Administrasjonen har vurdert enkeltsaken som var utgangspunkt for vedtaket på nytt. I tråd med vedtaket har også Kristiansand og nye Kristiansand kommune vært involvert i de nye vurderingene.

Saksutredning:

Formelle rammebetingelser – lovverk og føringer kommunen er satt til å forvalte

Endringen i Lov om Helse- og omsorgstjenester av 01.02.2018 medfører at oppholdsprinsippet fullt ut skal legges til grunn for kommunale helse- og omsorgstjenester. Dette medfører at det juridiske ansvaret og finansiering av tjenesteytelsen da vil ligge fast hos den kommunen som er oppholdskommunen. Det er den kommunen der personen oppholder seg i, og faktisk bor i som er å anse som personens hjemkommune.

Kommunen skal således sørge for at personer som oppholder seg i kommunen, tilbys nødvendige helse- og omsorgstjenester. Jfr. § 3-1, 1.ledd. *Kommunens overordnede ansvar for helse- og omsorgstjenester* § 3-1. Når en tjeneste er gitt i form av et enkeltvedtak knyttet til dette lovverket kan det ikke trekkes tilbake/omgjøres hvis det er mot tjenestemottakers ønske/til ugunst for brukeren om behovet er uendret, jfr forvaltningslovens § 35, 1.ledd.

Administrasjonen skal i sin saksbehandling legge til grunn generelle forvaltningsprinsipper, herunder likhetsprinsippet. Likhetsprinsippet er en ulovfestet forvaltningsrettslig rettsregel som stiller krav om at forvaltningsorganer ikke skal utøve sin skjønnsmessige avgjørelsesmyndighet på en måte som innebærer usaklig forskjellsbehandling av borgerne. Uansett type omsorgsbehov, som funksjonshemminger eller andre forhold.

Administrasjonen skal i tillegg til det juridiske sidene vektlegge de faglige og etiske sidene ved en sak. Begge momenter skal ivaretas i forvaltningen for å sikre et best mulig tjenestetilbud innenfor de rammene som er stilt til rådighet. Men forvaltningen kan ikke sette til side loven og dens bindende virkning og bare handle ut fra hva som kan fremstå som riktig i en enkelt sak her og nå. Forsvarlighetsprinsippet og likebehandlingsprinsippet forplikter ut over dette.

Enkeltmenneskers behov for utvikling og muligheter for å kunne kommunisere med likesinnede er viktige prinsipper når kommunen behandler saker etter helse og omsorgsloven, og ligger således allerede til grunn for kommunens vedtak i slike saker. Innenfor dette området som knytter seg til blant annet det sosiale livet til brukerne, kan det imidlertid ofte være vanskelig å møte de forventningene som er til tjenestetilbudet. Dette gjelder flere brukergrupper med helseutfordringer.

I løpet av et liv så vil brukere kunne få tjenester etter flere typer lovverk og medføre endringer for hvilket tilbud som til enhver tid gis. Når en bruker for eksempel avslutter et videregående skoletilbud, så er det naturlig nok ikke mulig å videreføre dette tilbudet. Dersom det er behov for andre tjenester etter endt skolegang, må det etableres et nye tilbud etter en ny vurdering, og ut i fra det aktuelle lovverk.

Kommunen er også pålagt føringer i forbindelse med kommunesammenslåingen. Dette tilsier at en ikke skal lage nye vedtak/avtaler som binder den nye kommunen ut over det som anses som nødvendighet. Det er også lagt føringer som tilsier at de tre kommunene skal søke å harmonisere på de områdene der dette er mulig frem mot sammenslåingstidspunktet.

Vurdering av Søgne kommunes/Nye Kristiansands ansvar i denne type saker

Kommunestyrets vedtak anmodet om ny vurdering hvor det er uklart om ny kommune kan hjelpe innbyggerne med deres behov for helsetjenester.

I tråd med kommunestyrets vedtak 20.06.19 har det i de nye vurderingene vært tett dialog med administrativ ledelse i dagens- og nye Kristiansand. Vurderingene har tatt utgangspunkt i hvorvidt hjelpeplikt og forsvarlighet i henhold til lovverk, føringer og faglig skjønn ivaretas eller ikke. I dette ligger at hvis en vurdering tilsier at forsvarlighet ikke kan ivaretas, så må dette om mulig skaffes til veie et annet sted. Helselovgivningen pålegger kommunene å yte forsvarlige tjenester. Det ligger til kommunens selvstyre å definere innretningen av tjenestene som leveres og avveiningen av økonomiske hensyn i forhold til kvalitet og ønsker fra de som mottar tjenester. Sentralt i dette er å sikre at de samlede ressursene utnyttes best mulig.

Prinsippene for god forvaltningsskikk og likhetsprinsipper er sentrale faktorer som ligger til grunn for vurderingene. Generelt sett består gruppen som mottar kommunale omsorgstjenester av flere ulike brukergrupper med særskilte, individuelle behov for bistand og omsorg. Administrasjonens vurdering er at kommunen ut fra de nevnte prinsippene ikke kan avvike fra disse i *en* enkeltsak uten at det må ses i en sammenheng med også andre brukergrupper.

Fagtenestene i Søgne kommune har kjent brukeren som var bakgrunnen for vedtaket over flere år, blant annet med fast koordinator siden 2010. De siste 2 – 3 årene har Enhet for livsmestring, blant annet for å kunne gi tjenester til den aktuelle brukeren, forberedt seg på å gi tjenester i egen kommune etter endt skolegang. Botilbud har blitt utvidet for brukergruppen og kommunen har over tid jobbet med at flere ansatte har tilegnet seg tegnspråkkompetanse.

Dette har vært viktig for å kunne kommunisere forsvarlig med brukergruppen og for å kunne gi forsvarlige tjenester. Deler av denne opplæringen har forøvrig vært på Signo Vivo i Sandefjord. Programmet vi har fulgt er samme som ansatte og pårørende får. I tillegg har vi hatt kurs fra Kristiansand døveforening ukentlig det siste året for å vedlikeholde og utvikle kompetansen. Denne kursingen fortsetter også høsten 2019. Ansatte utfører tegnspråk nå, på et nivå som vurderes som forsvarlig. Det er viktig å presisere at de ansatte i tillegg har god og bred relasjons- og fagkompetanse for å betjene denne brukergruppen. Der hjelpebehov er sammensatt og flerfoldig, vil kommunikasjon være en av flere behov som skal dekkes.

Helse- og omsorgstjenester i Søgne kommune vil også kunne suppleres med tjenester i Kristiansand/Nye Kristiansand som har signalisert støtte og veiledning videre i forhold til blant annet tegnspråkkompetanse, samt mulighet for voksenopplæring i kommunal regi til brukergruppen. For brukergruppen kan VTA-plass (varig tilrettelagt arbeid) også være aktuelt.

Hverken Kristiansand eller nye Kristiansand kan på nåværende tidspunkt fatte noen formelle vedtak i aktuelle saker i Søgne, men vurderingen er at Søgne kommune og Nye Kristiansand kan levere helse- og omsorgstjenester på en god og forsvarlig måte i henhold til kommunens hjelpeplikt.

En kommune kan imidlertid ikke gi like spesialiserte tjenester som på institusjoner og andre sammenlignbare steder med høy grad av spesialkompetanse tilgjengelig. Men det er heller

ikke kommunes ansvar og en får heller ikke overført penger over statsbudsjettet til å gi tjenester på et slikt nivå.

Det er imidlertid en politisk prioritering hvor nivået på tjenester skal legges, ut over de tjenestene som kommunen er pliktig til å gi. Kommunen gir allerede i dag flere typer tjenester på nivå over det som kan anses som forsvarlige nok, blant annet som følge av politiske prioriteringer som er gjort frem til nå.

Dersom det er ønskelig å heve nivået på bakgrunn av for eksempel en enkelt sak, så står man fritt til dette. Det fordrer imidlertid at man sikrer at omsorgstjenestene samlet sett har ressurser til rådighet slik at en kan sikre likebehandling av alle brukere fremover.

Avhengig av hvilket nivå man legger seg på, så kan dette over tid medføre betydelige økonomiske kostnader. Ut fra de signalene som har kommet fra det pågående økonomiplanarbeidet for ny kommune, så tilsier det stramme budsjetter. Administrasjonen vurderer derfor at det antagelig blir krevende å prioritere opp områder som vil kunne kreve betydelige bevilgninger over tid.

Dette kan imidlertid bare avklares i det pågående økonomiplanarbeidet i nye Kristiansand. Administrasjonen vil derfor anbefale at Søgne kommune går i dialog med Nye Kristiansand for å avklare hvor man bør og kan ha tjenestenivået i denne type saker, for å sikre en likebehandling av innbyggerne.